

## دوفصلنامه علمی

# زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی (۳۵)

مجله سابق دانشکده ادبیات و علوم انسانی

سال بیست و نهم، شماره ۹۰

بهار و تابستان ۱۴۰۰

- واکاوی نگاشت مرکزی استعاره‌های مفهومی و طرح‌واره‌های تصویری واژه‌های «آب» و «آتش» در ضرب‌المثل‌های پرآمده از ادب فارسی  
علیرضا آرمان، مهیار علوی‌مقدم، علی تسنیمی، محمود الیاسی
- تحلیلی بر جایگاه پهلوان‌بانوان در حکمت عملی با بررسی منظومه بانوگشسب‌نامه  
رقیه اصغری پهناب‌محل، بهمن نزهت، شیرین رزمجو
- مقاومت زیردستان در برابر قدرت با سازوکار ایدئولوژیک در بوستان سعدی  
نعمت‌الله ایران‌زاده، محمدحسن حسن‌زاده نیری، سعیده قاسمی
- تصویرهای توحیدی در حدیقه‌الحقیقه و مثنوی  
محمدحسین بیات، فریبا جباری
- پیرنامه‌های ماوراءالنهر و سیر مقامات‌نویسی طریقت خواجگان در قرون ششم تا هشتم هجری قمری  
مریم حسینی، مریم رجبی‌نیا
- واکاوی جلوه‌های زبان فارسی در متون کهن فقه اسلامی  
مصطفی ذوالفقارطلب، محمد جمالی
- زوال خیال در مضاف مقال حقوقی؛ جستاری در فرآیند رابطه صورت و محتوا در شعر مشروطه  
حبیب‌الله عباسی، عبدالرضا محقق
- کثرت‌اندیشی، فساد عقیده یا کمال اخلاقی؛ بررسی دو رویکرد متقابل در تذکره‌های ادبی ایران و هند  
محمود فتوحی رودمجنی، فاطمه رضوی
- سفر «قهرمان درون» در داستان فریدون  
غلامعلی فلاح، راضیه فولادی‌سپهر، زهرا سعادت‌نیا
- جست‌وجو در سرچشمه‌های تصاویر جسم و جان و تحلیل آنها در آثار ناصر خسرو  
مریم کسائی، رحمان ذبیحی، علیرضا اسدی
- نارسایی بیان سنتی در تحلیل تصویرهای شعر بیدل  
مصطفی میردار رضایی
- سبک‌شناسی غزلیات ابتهاج با استفاده از زبان‌شناسی نقش‌گرا (رویکرد فعل‌محور)  
لیلا هاشمیان، محمدتقی یوسفی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ



دوفصلنامه علمی

# زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی (۳۵)

مجله سابق دانشکده ادبیات و علوم انسانی  
دانشگاه خوارزمی (تربیت معلم سابق)

دوره جدید، سال بیست و نهم، شماره ۹۰  
بهار و تابستان ۱۴۰۰

## دوفصلنامه علمی \*

\*صاحب امتیاز: دانشگاه خوارزمی

\* مدیرمسئول: دکتر ناصرقلی سارلی

\* سردبیر: دکتر حبیب‌اله عباسی

\* هیئت تحریریه:

دکتر حسین آقاحسینی	استاد دانشگاه اصفهان
دکتر علی‌اکبر باقری خلیلی	استاد دانشگاه مازندران
دکتر نعمت ییلدیریم	استاد دانشگاه آتاتورک ترکیه
دکتر محمدپارسانسب	استاد دانشگاه خوارزمی
دکتر تقی پورنامداریان	استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
دکتر احمدغنی خسروی	استاد دانشگاه هرات
دکتر حکیمه دبیران	استاد دانشگاه خوارزمی
دکتر حبیب‌الله عباسی	استاد دانشگاه خوارزمی
دکتر سید عین‌الحسن	استاد دانشگاه جواهر لعل نهرو هندوستان
دکتر محمود فتوحی	استاد دانشگاه فردوسی مشهد
دکتر علی محمد مؤذنی	استاد دانشگاه تهران
دکتر سیدمرتضی میرهاشمی	استاد دانشگاه خوارزمی
دکتر بهادر باقری	دانشیار دانشگاه خوارزمی
دکتر ناصرقلی سارلی	دانشیار دانشگاه خوارزمی
دکتر منظر سلطانی	دانشیار دانشگاه خوارزمی
دکتر عفت نقابی	دانشیار دانشگاه خوارزمی
دکتر حامد نوروزی	دانشیار دانشگاه بیرجند

ویراستار ادبی: دکتر زهرا صابری

ویراستار انگلیسی: دکتر حسین بحری

مدیر داخلی: دکتر زهرا صابری

کارشناس مجله: طاهره سادات میراحمدی

دریافت درجه علمی - پژوهشی ۳/۲۹۱۰/۲۱۴ و ۳/۲۹۱۰/۳۶۸ و ۳/۲۹۱۰/۹۸۳۲  
۷۶/۳/۲۴ ۸۰/۳/۲۲ ۸۶/۱۱/۷

این نشریه در پایگاه‌های علمی زیر نمایه می‌شود:

[www.scholar.google.com](http://www.scholar.google.com)  
[www.ricest.ac.ir](http://www.ricest.ac.ir)  
[www.sid.ir](http://www.sid.ir)  
[www.noormags.com](http://www.noormags.com)  
[www.ensani.ir](http://www.ensani.ir)  
[www.ISC.gov.ir](http://www.ISC.gov.ir)  
[www.magiran.com](http://www.magiran.com)  
[www.civilica.com](http://www.civilica.com)

گوگل اسکالر  
کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی  
مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی  
مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری اسلامی  
پرتال جامع علوم انسانی  
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام  
مگیران  
سیویلیکا

نشانی:

البرز، کرج، حصارک، خیابان شهید بهشتی، بلوار خوارزمی، دانشگاه خوارزمی

کد پستی: ۳۵۸۷-۱۵۸۵

تلفن دفتر مجله: ۰۲۶-۳۴۵۱۰۶۱۱

پست الکترونیکی دفتر مجله: [mda72@khu.ac.ir](mailto:mda72@khu.ac.ir) و [mdazabanfarsi72@yahoo.com](mailto:mdazabanfarsi72@yahoo.com)

## یادآوری به نویسندگان مقاله

دوفصلنامه علمی زبان و ادبیات فارسی\* به منظور ارائه نظریه‌ها و یافته‌های علمی پژوهندگان، هر دو فصل یک‌بار منتشر می‌شود. از آنجاکه این مجله فقط مقالات پژوهشی را منتشر می‌کند، لازم است چارچوب مقاله پژوهشی را یادآور شویم.

● مقاله پژوهشی حاوی یک مسئله علمی، نظر، اندیشه، پیام و یا دعوی و دست‌کم روش تازه‌ای است که حاصل تحقیق پژوهنده است و به روشی علمی و منطقی بیان و اثبات می‌شود.

● مقاله در برنامه word ۲۰۰۳ با قلم زر ۱۳ تایپ شود و به صورت الکترونیکی با ثبت نام در سایت مجله به نشانی <http://jpl.khu.ac.ir> ارسال گردد. حجم مقاله از ۲۰ صفحه ۲۴ سطری بیشتر نباشد.

● ساختار مقاله: چکیده ← مقدمه ← متن (طرح مقدمات، بحث) ← نتیجه‌گیری ← پی‌نوشت ← منابع

● چکیده: چکیده در صفحه‌ای جداگانه، در حداکثر ۲۰۰ کلمه شامل مسئله تحقیق، روش کار و نتایج به فارسی و انگلیسی به همراه کلیدواژه‌ها.

● مقدمه: شامل طرح موضوع یا مسئله تحقیق، ضرورت آن و پیشینه تحقیقات انجام شده درباره موضوع.

● نمودارها و شکل‌ها: تا حد امکان به صورت آماده برای چاپ ارائه شوند و جای آن‌ها در متن اصلی مشخص شود. مندرجات جدول‌ها روشن و آشکار باشد و شماره‌گذاری آن‌ها نیز به ترتیبی باشد که در متن می‌آید. نمودارها، شکل‌ها و جدول‌ها باید به انگلیسی ترجمه شوند. برای دریافت نمونه، به سایت مجله مراجعه کنید.

● منابع و مأخذ: منابع فارسی باید به انگلیسی ترجمه شوند. در ذکر منابع و مأخذ پایان مقاله الگوی زیر اعمال شود: کتاب: نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده (تاریخ انتشار) نام کتاب. نام مترجم یا مصحح. تعداد جلد. نوبت چاپ، محل نشر: ناشر.

مقاله: الف) از مجلات: نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده (تاریخ انتشار) «عنوان مقاله»؛ نام نشریه، دوره مجله، شماره، شماره صفحه ابتدا و انتهای مقاله.

ب) از مجموعه‌ها: نام خانوادگی نویسنده، نام (تاریخ انتشار) «عنوان مقاله». نام مجموعه یا کتاب. نام و نام خانوادگی تدوین‌کننده مجموعه. محل نشر: ناشر. شماره صفحه ابتدا و انتهای مقاله.

پایگاه‌های وب: نام خانوادگی نویسنده، نام (تاریخ انتشار) «عنوان موضوع»، نام و نشانی پایگاه اینترنتی با قلم ایتالیک، تاریخ آخرین بازنگری در پایگاه.

● ارجاعات: در داخل متن دقیقاً به این صورت بیاید: (نام خانوادگی نویسنده، سال نشر: شماره صفحه).

● پی‌نوشت: در پانویس صفحات مقاله هیچ‌گونه توضیحی درج نشود، هرگونه توضیحی با شماره تک به پی‌نوشت - که در پایان مقاله و پیش از منابع و مأخذ می‌آید - منتقل گردد.

نویسندگان توجه داشته باشند که مقاله ارسالی در هیچ نشریه، سمینار و همایشی منتشر و ارائه نشده باشد.

مقالات پس از بررسی و ارزیابی علمی، در صورت تأیید، در نوبت چاپ قرار می‌گیرد.

مقالات ارسالی برگردانده نمی‌شود.

مجله در تلخیص و ویرایش مقالات رسیده آزاد است.

دوفصلنامه علمی زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی

\* بنابر ابلاغ وزارت ارشاد، نشریات علمی پژوهشی از این پس صرفاً با عنوان نشریه علمی منتشر می‌شوند.

## فهرست

- واکاوی نگاشت مرکزی استعاره‌های مفهومی و طرح‌واره‌های تصویری واژه‌های «آب» و «آتش» در  
ضرب‌المثل‌های برآمده از ادب فارسی ..... ۷  
علیرضا آرمان، مهیار علوی‌مقدم، علی تسنیمی، محمود الیاسی
- تحلیلی بر جایگاه پهلوان‌بانوان در حکمت عملی با بررسی منظومهٔ بانوگشسب‌نامه ..... ۲۵  
رقیه اصغری پهناب‌محلّه، بهمن نزهت، شیرین رزمجو
- مقاومت زیردستان در برابر قدرت با سازوکار ایدئولوژیک در بوستان سعدی ..... ۴۵  
نعمت‌الله ایران‌زاده، محمدحسن حسن‌زاده نیری، سعیده قاسمی
- تصویرهای توحیدی در حدیقه‌الحقیقه و مثنوی ..... ۷۵  
محمدحسین بیات، فریبا جباری
- پیرنامه‌های ماوراءالنهر و سیر مقامات‌نویسی طریقت خواجگان در قرون ششم تا هشتم  
هجری قمری ..... ۹۷  
مریم حسینی، مریم رجیبی‌نیا
- واکاوی جلوه‌های زبان فارسی در متون کهن فقه اسلامی ..... ۱۱۹  
مصطفی ذوالفقارطلب، محمد جمالی
- زوال خیال در مصاف مقال حقوقی؛ جستاری در فرآیند رابطهٔ صورت و محتوا در شعر مشروطه.. ۱۴۷  
حبیب‌الله عباسی، عبدالرضا محقق
- کثرت‌اندیشی، فساد عقیده یا کمال اخلاقی (بررسی دو رویکرد متقابل در تذکره‌های ادبی  
ایران و هند) ..... ۱۷۳  
محمود فتوحی رودمجنی، فاطمه رضوی
- سفر «قهرمان درون» در داستان فریدون ..... ۱۹۷  
غلامعلی فلاح، راضیه فولادی سپهر، زهرا سعادت‌نیا
- جست‌وجو در سرچشمه‌های تصاویر جسم و جان و تحلیل آنها در آثار ناصر خسرو ..... ۲۲۳  
مریم کسائی، رحمان ذبیحی، علیرضا اسدی
- نارسایی بیان سنتی در تحلیل تصویرهای شعر بیدل ..... ۲۴۷  
مصطفی میردار رضایی
- سبک‌شناسی غزلیات ابتهاج با استفاده از زبان‌شناسی نقش‌گرا (رویکرد فعل‌محور) ..... ۲۷۱  
لیلا هاشمیان، محمدتقی یوسفی

**The Special Issue of the  
Persian Language and Literature**

**Kharazmi University**

**EDITORIAL BOARD**

**Half-Yearly**

\* **Licence Holder:** Kharazmi University

\* **Managing Director:** Nasergholi Sarli, Ph.D

\* **Editor-in-Chief:** Habib-Allah Abbasi, Ph.D

\* **Editorial Board:**

Hossain Agha Hossaini/ Professor of Isfahan University

Ali Akbar Baghri Khalili/ Professor of Mazandaran University

Nimat Yildirim/ Professor of Ataturk University

Mohammad Parsanasab/ Professor of Kharazmi University

Taghi Pournamdarian/ Professor of Institute for Humanities and Cultural Studies.

Ahmad Qani Khosravi/ Professor of Harat University

Hakimeh Dabiran/ Professor of Kharazmi University

Habib-Allah Abbasi/ Professor of Kharazmi University

Seyyed Eyn Al-Hassan/ Jawaharlal Nehru University

Mahmoud Fotoohi/ Professor of Ferdowsi University

Ali Mohammad Moazzeni/ Professor of Tehran University

Seyyed Mortaza Mirhashemi/ Professor of Kharazmi University

Bahador Bagheri/ Associate Professor of Kharazmi University

Nasergholi Sarli/ Associate Professor of Kharazmi University

Manzar Soltani/ Associate Professor of Kharazmi University

Effat Neghabi/ Associate Professor of Kharazmi University

Hamed Nowrouzi/ Associate Professor of Birjand University

**Persian Editor:** Dr. Zahra Saberi

**English Editor:** Dr. Hossain Bahri

**Address:** 49, Mofateh Ave., Postal Code: 1571914911

Tehran-Islamic Republic of Iran.

Tel: 98(26)34510611

**Kharazmi University**

**The Special Issue**  
Of the

**Persian Language and Literature,  
Kharazmi University  
(Half-Yearly) No. 35**

**Faculty of Literature and Humanities**

**Journal of the Faculty of Literature and Humanities**

**Vol. 29, No. 90  
Spring & Summer 2021  
Tehran, Iran**



Kharazmi University

## Persian Language and literature, Kharazmi University, No.35

Faculty of Literature and Humanities

*Vol. 29. No.90*

*Spring & Summer 2021*

- Analysis of the Central Mapping of Conceptual Metaphors and Pictorial Schemas of the Words “Water” and “Fire” in Proverbs Derived from Persian Literature
- An Analysis of the Position of Lady Heroines in Practical Wisdom: The Case Study of *Banu Goshasb-nameh* Poems
- Resistance of Subordinates against Power with Ideological Mechanism in Saadi’s *Bustan*
- Monotheistic Images in *Hadiqah al-Haqiqah* and *Mathnavi*
- Hagiographies in Transoxiana and the Process of Writing Khajegans’ Doctrine in the Sixth to Eighth Centuries A.H.
- Analyzing the Effects of Persian Language in Ancient Islamic Jurisprudence Texts
- The Fall of Imagination against Legal Discourse: A Study of the Relationship between Legal Content and Form in the Constitutional Poetry
- Pluralism, Corruption or Moral Perfection (A Study of Two Contrastive Approaches in Iranian and Indian Literary Tazkirahs)
- A Study of the Journey of the Hero Within the Story of Fereydoun
- Exploring the Origins and Analyzing the Images of Body and Soul in Naser Khosrow’s Works
- The Inadequacy of Traditional Expression in the Analysis of Bidel’s Poetic Images
- Stylistics of Ebtehaj Lyrics Based on Functional Linguistics (The Verb-Based Approach)